

ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ

БРОЈ 16. ЦЕНА 30 ДИН.
ГУЧА, 23—25. АВГУСТ 1985.

ПОБЕДА

Ове године, двадесет и пети Драгачевски сабор одржава се у околину прославне четрдесетогодишњице победе над фашизмом. Зато ће и овогодишњи партизанску и револуционарну песму која је већ одоно обилази свет — ту својојерску химну саборских трубаца „Са Овчара и Каблара“, и са новина и специфичном снагом доживљавати учесници Сабора. Сви ће они, као и ратни људи и грађани широм наше земље (СФРЈ), „са новим таласанима срца и дима развијањем о свој најпосебнијем историјском незабораву — темељима, изворима и трајним вредностима југословенске самоуправничко-социјалистичке и самоуправногосподарствене Револуције, која је, додуше, након огромних резултата и победа, грезготно блокирана у великој мери економском кризом, низом „држних“ друштвених противречности и разних оружних тешкоћа и невољама. Рески, такмичарски и масовни трубачки ехо, који ће одјекивати јучкој котлиној оживљење као својојерски зов и паролу не нове радне, самоуправничке и акционе јурише у борби за развијање нових крила даљем развоју социјалистичког самоуправљања као облика и система револуције у нашој земљи која мора да стално тече да би осигурала добијене и извојевала нове победе.

Посебно, реч је о победи која се зове братство, јединство и равноправност народа и народности Југославије. Развијајној и унапређивајној у НОП-у, пре свега, кроз заједничку оружану борбу против разноврсних фашистичких окупатора и доминаци изајничка. А данас се то може и мора чинити, првенствено, путем јуришних раба и средстава радних људи и грађана на читавој југословенској простору.

У тим сећањима ма 40-годишњицу победе над фашизмом, у револуцијско саборској амбијенту, мисли и осећања учесника 25. драгачевског сабора, биле окренуте са посебним поштовањем према 1706.000 Југословена наших и народноослободилачкој рату и социјалистичкој револуцији да би садашње генерације славиле овај велики јубилеј као велики подстрек за даљи развој наше данашње отаџбине самоуправне, социјалистичке, независне и нескрпане Југославије — братске заједнице равноправних народа и народности. Међу њима је и 982 синова и кћери јунаке слободарског и револуционарног Драгачева, а део од њих су нали борни славног Драгачевског батаљона „Четириесет НОП одрба „Др Драгачев Мишовић“ која је с правом и заслужено још у данима историјске 1941. и „Ужичке републике“, „Борба“ — оргни КПЈ назвали славни Драгачевски партизански батаљон. На његовом челу и јунаки команданта био је нали народни херој и прослављени партизански командант Војодин Капелан, а политички заменик старог команданта и народни трубац Милојко Пиријковић. И њима у славу труба слави слободу!

Милојко ПАНТЕЛИЋ

СА ОВЧАРА И КАБЛАРА

Са Овчара и Каблара уставнички, црвене, 1941. године: јављали су се слободари Тито и ступали у редове партизанско. Ступали су и из крајова најбољи синови наших народа да започну борбу и остваре победу за ново друштво, друштво истине и правде.

Са Овчара и Каблара, из свих села и градова, јуришали су слободари у нова сањана будућности.

Са Овчара и Каблара у Титовој епохи слобод: грабено ново друштво. Грабено — али од четврти деценије.

Са Овчара и Каблара у Гучи, у Драгачеву: ове и по деценије саборисања. Две и по деценије невоља најнапонаднијих вредности народна културе. Ратничка труба постајала инструмент који слави слободу, мир, социјализам и самоуправљање у Титовој Југославији. Ратничка труба, али и труба миса срцем народа искањала, а опас исказује, велики завет народа: ДРУЖЕ ТИТО, МИ ТИ СЕ КУНЕМО ДА СА ТВОГА ПУТА НЕ СКРЕНЕМО.

1961.

1985.

БЕДНИЦИ

Први драгачевски сабор сеосних трубаца одржан је у Гучи 14. октобра 1961. године. Учествовала су четири драгачевска трубачка оркестра — из Горачиња, Граба, Гучи и Дмања. За прву трубу проглашен је Десимир Першић из Горачиња а најбољим оркестром био је Тома Јовановић из Дмања.

На Другом сабору, 15. 16. и 17. септембра 1962. године учествовала је шест оркестара. Најбоља трубаца је био Радован Бабић из Милиневог села а најбољим оркестром из Носерића.

Трећи сабор одржан је 7. и 8. септембра 1963. године. Тамичило се 15 оркестара. Прва труба прилапа је Банији из Врања, најбољим је био оркестар Раке Костића из Лукова, а Меморијалну награду „Професор Мисодар Вукосавић“ за најквалитетније музичариње добио је оркестар Срећка Обрадовић из Гучи.

Баница Банић и Рака Костић

На Четвром сабору, одржаном 12. и 13. септембра 1964. године, за Прву трубу прилапа је Рена Костић из Лукова, Златну трубу публике прилапа је Срећку Обрадовићу из Гучи, а најбољим је био оркестар Банији из Врања. Тамичило се 15 оркестара.

Пети Сабор одржан је 4. и 5. септембра 1965. године у којем је учешће 15 оркестара. Прва труба прилапа је Јунузу Исмаиловићу из Преноваца, а Златну трубу публике Станку Гавановићу из Горачиња. Најбољим је био оркестар Раке Костића из Лукова.

На Шестом сабору, који је одржан 16. и 17. септембра 1966. године, учествовало је 18 оркестара. Прву трубу освојио је Рена Костић из Лукова, Златну трубу Радован Бабић из Милиневог села, а најбољим је био оркестар Душан Салиновић из Гучи.

Седми сабор одржан је 2. и 3. септембра 1967. године. Учествовала је 17 оркестара, а Прву трубу прилапа је Јунузу Исмаиловићу из Преноваца док је најбољим био оркестар Баније Банића.

На Осмом сабору, одржаном 31. августа и 1. септембра 1968. године учествовало је 11 оркестара. Прву трубу освојио је Рена Костић, Златну трубу публике прилапа је Дурмишу Салиновићу, а најбољим оркестром поново је преузео Банија.

Девети сабор је одржан 30. и 31. августа 1969. године у којем је учешће 14 оркестара. Побеђујући је био Банија Банића. Златну трубу освојио је Милановић из Носерића, а најбољим је проглашен оркестар Баније Банића.

Десети, јубиларни Драгачевски сабор трубаца у Гучи одржан је од 31. августа до 6. септембра 1970. године. Прву трубу освојио је Банија Банић, Златну трубу Милановићу из Носерића, а за најбољим је проглашен оркестар Јунузу Исмаиловића.

Једанаестом сабору, који је одржан од 1. до 4. септембра 1971. године, тамичило се 16 оркестара. Прву трубу освојио је Рена Костић, Златну трубу Милановићу из Носерића, а најбољим је био оркестар Баније Банића.

Дванаести сабор одржан је од 1. до 3. септембра 1972. године у којем је учешће 14 оркестара. Прва труба прилапа је Миловану Бабићу из Краваца, Златну трубу Милошу Станимирковићу, а најбољим је био оркестар Бошка Стојића из Милиневог села.

На Тринаестом сабору одржаном 01. августа и 1. септембра 1973. године учествовало је 15 оркестара. Прву

трубу освојио је Бонинд Артединовић из Врања, Златну трубу прилапа је Екрему Мамутовићу из Врања, а најбољим је био оркестар Милошу Станимирковићу из Носерића.

Четрнаести Сабор је одржан 30. 31. августа и 1. септембра 1974. године, наметао се 16 оркестара. Милану Николић — Доња проглашен је за Прву трубу, Златну трубу прилапа је Миловану Бабићу из Краваца, а најбољим је био оркестар Бошка Стојића из Потреша.

На Петнаестом сабору, који је одржан од 29. до 31. августа 1975. године, наметао се 16 оркестара. Прву трубу освојио је Јунузу Исмаиловић, Златну трубу прилапа је Милошу Першићу из Горачиња, а за најбољим је проглашен оркестар Бошка Стојића из Злануца.

Шеснаести сабор одржан је од 27. до 29. августа 1976. године у којем је учешће 16 оркестара. За прву трубу проглашен је Милан Николић — Доња из Градеца, Златну трубу

освојио је Радојко Витезовић из Милиневог села, а најбољим је био оркестар Фејта Сејдића из Бојника.

На седмнаестом сабору, одржаном од 27. до 29. августа 1977. године учешће имало 16 оркестара. Прву трубу освојио је Драган Величковић из Градеца, Златну трубу прилапа је Милошу Першићу из Врања, а најбољим је био оркестар Светозару Лазовићу из Милиневог села.

Осмаиести сабор одржан је од 1. до 3. септембра 1978. године. Учествовало је 17 оркестара, а Прву трубу је освојио Радојко Витезовић из Носерића. Златна труба је доделила Миловану Бабићу из Краваца, чији је и оркестар проглашен најбољим.

На Деведнаестом сабору, који је одржан од 24. до 26. августа 1979. године, тамичило се 15 оркестара. Прву трубу освојио је Екрему Мамутовић из Врања. Златна труба прилапа је Драгуну Игњатију из Титовог вароша, чији је и оркестар био проглашен за најбољим.

Двадесети, јубиларни Драгачевски сабор трубаца у Гучи одржан је од 29. до 31. августа 1980. године. Учествовало је 17 оркестара. Прву трубу освојио је Милован Бабић из Краваца, Златну трубу прилапа је Светозару Лазовићу из Јеменица (код Пожеге), а за најбољим је проглашен оркестар Раке Костића из Лукова.

Двадесетпрви Два з'е сна сабор одржан је од 27. до 30. августа 1981. Учествовало је 16 оркестара. Прву трубу освојио је Фејта Сејдић из Бојника. Најбољим оркестар био је Светозар Лазовић из Јеменице (пожеште). Златну трубу „Већерних новости“ освојио је Бонинд Артединовић из Врања. Саборним приредбама присуствовало је око 130.000 посетилаца.

Двадесетдруги Драгачевски сабор одржан је од 27. до 29. августа 1982. Наступила је 20 оркестара. Прва труба прилапа је Бонинд Артединовићу из Врања, а најбољим оркестар имао је Милован Бабић из Краваца. За најквалитетнијом трубаца проглашен је Фејта Сејдић из Бојника. На саборним приредбама учествовало је преко 100.000 посетилаца.

Двадесеттрећи Драгачевски сабор одржан је од 26. до 28. августа 1983. Наступила су 22 музичка оркестра. Прва труба прилапа је Екрему Мамутовићу из Врања, Најбољим оркестром Фејта Сејдића из Бојника. Златну трубу „Већерних новости“ освојио је Милошу Стојићу из Гучи, а саборне дане победио преко 110.000 музичара.

Гуслар Раде Петковић међу пријатељима у Гучи

НЕМА ВИШЕ РАДА ПЕТКОВИЋА

УМУКЛЕ СУ ГУСЛЕ

На општинском Драгачевском сабору трубаца међу увек драгим ликовима невољно су се срели Рада Петковића, гуслара из Горачиња.

Умукле су његове гусле, у земљу се преселио глас који је певao, разорито и поносито, о буџицама и ратницима, љубави и слободи. Глас који је славно, истовремено, добру жетву, бремените шљанке. Славно, исто онако како се разио равању детета.

Од јануара оне године, на сеоском гробљу подно Памије, урасле у земљу, скруњене, биле су дрвени знаци са неколико једнастаних података: Раде Петковић (1899—1985).

Само неколико — тишина, коју понекад проломи умјани шумор околних грмова. Тишина око споменика његових предака, о којима је такође у гусле певao. Не само о војводи Новакићу из Караорђевог устаника.

Изнад гробља, у родној кући, остале су гусле. Остале без гласа. Још једна сувања посљедних драгачевских гуслара.

Али, остала су и сећања његових пријатеља. Сећања на једног поштеног и умног човека, непомољног и гуслара. Сачувале су и неке његове песме, нарочито оне које је у три свеске „Драгачевски“ публиковао Никита Никола Стојић, добитник Вукове награде из Гуче. Сачунали је срећом, и његов глас, који је сипио професору Драгосаву Дезићу, са којим се стари пријатељ неће сустрети, као пријатељ с пријатељем, на општинском Драгачевском сабору трубаца.

„Распевао Драгачево“ и Сабор трубаца више се неће радовати епизи са његовим гуслама и из његовог гласа.

Драгиша ПЕТКОВИЋ

НОКТУРНО

Подочњани
Нарасе поточе
Јабучица игра у немоћи
Сува уста гутају
испуштају земљу
Никако да ухватиш кораке
Слуца буџицама реку
кладе препрека жезла
Питим се по глави
Кипи осећање је туђе
Опростите ми жуци

Милојко МИЛИСАВЉЕВИЋ
(Пари)

Саборска свадба

СА ОЦА ЈЕ ОСТАНУЛО СИНУ

Далеки потоци лепе Циганке Шине и снажнок гласа Циганина Гапа, по легенди који живи у Грелици и Клеури, — одавно су осталима ковачки знаат по црноградским руданима самоковима и одали се музици. У звуцима дувачког лименог ратничког инструмента, они су нашла себе и своју судбину. Заокружени у једном делу Грелине, компактно збијени у турско крајпиту насеље од неколико десетина кућа, они сва коледно славе звуке својих лепрљивих труба и трембона. У овом трубачком и свирачком месту се свиковао лана и предвечерица различите зајона, опцајина, мараљиска и севајинашка циганска мелодија, оно што одговара души и срцу мајстора извођача. Немогуће је схватити и разумети у Реме Грелине, који има толики број трубача колико и кућа, бис старинских чочка, флаута и кола — великог циганске младе невесте, коју они буде у понедељак, у првој брачној ноћи, или чупене мелодије: „Кајпан ле, Демо“ у којој питају Леку куда иде, зна ли он или не, доб севаља и даубајни; или веома познате, старе мелодије — око које се Ле-

сковани и Врњанци тако дуго споре — „Море пушка из густо орас“ гче су српски осветници убили чувеног синика Абдул Ђерица агу, угрпос саветима

Грувачка надметања прати увек препуно сабориште

лепе крмарице „Беле Перке“ да не иде ноћу из кућа. И тако, ваљда нигде то нема, да у једном месту живи, у шездесет кућа, шез десет трубача! Све друге инструменте је труба потиснуло не само у Грелици него и по другим околним насељима. А то потиче од

онога времена, од оног преломног тренута, кад је српском ђемљом одјекнула Царевина труба. Отлапа на за неких двадесетак година, у овом музичком гра-

дињу на Југу Србије израсла велика музичка имена, талентованих трубача, као што су били Милан Николић Доња, па Драган Величковић. Обавојина су умрла и нестала са звучне сцене у Гучи. — Њих више нема, али су ту и даље трубе; оне не престају. И даље се свира и стварају мај-

На помолу је нова звезда — Стојан Величковић. На предвечерици у Врњацима са својом младом дружином двадесетогодишњака, другова и рођбина, он се пласира и квалификује за уметље на сабору у Гучи, оне 1885. године. Од она је остануло сини — покојот Драгана ће заступати син, трубач. Он се не предаје. Он иде даље. Он жели да у свему буде оно што је био његов отац. И он жели да придод свој допринос славуљо лименог инструмента и оном саборвану и умесељаву гостину и учесника највећег сабора на свету! Његов је циљ, успех на званичној сцени крај Белце. Он ће покушати да својим жаром, и својом жељом наокама и кекство старих трубача, да одржи у континуитету традицију свога дома и славне Грелине, да оснежи трубачку традицију и да ја пуни свој отац у ову вртну народну стваралаштву.

Грелица и сала, овога пута, спрема свога ђубимца, малага и младага Стојана на велики изазов у Гучу, на жестоко окрицај трубачких, опробаних звучних имена, опробаних мајстора трубе који су освајали многе трофеје, који се додељују у Гучи. А Стојан није ништа малак од свога оца; пласираће се он за који трофеј Драгачева. Про дужице он традицију свога дома и свога места.

А кад се врати из Гуче, одекнуће музика у славуљо и понесенисти међу браима и удолинама, свираће се по сељима и засељима на свад бама, прошећанима, на крљетовља, кољима, истраћуљо војника у Армију, на саборима и погребима и сви ће тражити младот учесника на Сабору трубача: Стојана Величковића.

Биће музике и — хлеба.

прота Драг. М. Ђорђевић

ШЕТАК, 23. АВГУСТ

- У 8 часова: Отварање шатри са драгачевским специјалитетима Здравнице сабориша
  - У 12 часова: Отварање изложбе „Драгачевци у другом српском устанку“ (у поставци Народног музеја из Чачка) Отварање изложбе „Драгачево и Драгачевци пре четри деценије“ (поставка Међубоштинског историјског архива из Чачка)
  - У 12,30 часова: Отварање изложбе фотографија о Сабору трубача (поставка „Илустроване Песнице“ из Београда)
  - У 15 часова: „Крајпитуши“, монодрама са текстовима које су сакупили Радован М. Маринковић, Радојко Николић и Нинка Никола Стојић, у извођењу Ђубојина Тадића, драмског уметника из Београда
  - У 15 часова: Отварање изложби: — вајарских радова Богосава Жинковића и његових ученика — слика Јанка Брашића и његових ученика — слика уметника Словока из Ковачице — слика уметника Рмуна из Уздина — остварена чланова Удружења самосталних сликара и вајара Драгачева — вајарских радова Нике Николе Стојића
  - У 17 часова: Генерална проба завршне саборске приредбе „Са Овчара и Каблара“
  - У 18 часова: Јавно призивање књиге „Драгачевски знајати и занимања“ Радољана М. Маринковића
  - У 20 часова: Вече победника Приреда меморијалног карактера — посвећена урбаним побединама на до-сваљаним саборима; наступају најбољи оркестри
  - У 22 часа: Саборско коло за тргу
- ## СУБОТА, 24. АВГУСТ
- У 7 часова: Трубачка будилица Здравнице ратаносбориша
  - У 11 часова: Момачка саборска надметања
  - У 13 часова: Такмичење здравичара
  - У 15 часова: Драгачевска поворка Учествоју: трубачки оркестри, фолклорне групе, песници са села, свирачи на старим инструментама, старе занатлије
  - У 16,30 часова: „Лепота се брани делотом“ — смотра народног стваралаштва
  - У 21 час: „Друже Тито, ми ти се кунемо“, свечана слоборска приредба, посвећена 40. годишњини коначне победе над фашизмом
  - У 22 часа: Јека златних труба драгачевских — саборисање
- ## НЕДЕЉА, 25. АВГУСТ
- У 7 часова: Трубачка будилица и здравце ратаносбориша
  - Од 8 до 11 часова: Избор најлешне народне ношње
  - У 11 часова: Драгачевска поворка Учествоју: трубачки оркестри, певачке и играчке групе
  - У 11,30 часова: Стара драгачевска саваба
  - У 15 часова: „Са Овчара и Каблара“ — завршна саборска приредба
  - Од 18 часова: Трубачка радована и опротицај до нових саборских вишења.

ВУКОВИЦА НА САБОРУ

Признање стваралаштву Драгутаина М. Ђорђевића

Поред лепот низа овећаних ВУКОВИЦА НАТРАЈОМ: Ђубине Р. Тешића, Бранка В. Радичевића, Драгољуба Јованевића, Момчаља Тешића, почившег др Милорада Милошевића Брелине, почивше Рајке Ђорђевић, Николе Нике Стојана, Радојко Николића и Даринке Матић — Марић — још један пријатељ и сарадник Драгачевског сабора трубача постао је ВУКОВАЦ. У децембру 1984. године, на свечаности у Скупштини СР Србије, учрвена је ВУКОВА НАРАДА Драгутину М. Ђорђевићу, етнографу и фолклористи из Лесковца. Он одавно посећује Сабор. Био је члан жирија публике, а редовни је сарадник листа „Драгачевски трубач“.

Драгутин М. Ђорђевић се деценијама стара о развоју и напретку трубацита у лесковачком крају. Посећује Грелицу и друга трубацка жарништа тог дела Србије, па обдареним народним трубачима преноси аутентичне мелодије старих српских песама, које народ Лесковачке Мораве вековима стварачки чува, изводи и преноси с кољева на кољева. Ђорђевић је одржао говор на погребима познатих трубача, Драгана Велич-

ковића и Милана Доње Николића, истичући их као самостојне уметнике обдарене настаљачке трубачке народне традиције.

Драгутин М. Ђорђевић, етнограф и фолклорист, више од пола столећа је дучиоша етнографско-етнолошког рада у лесковачком крају. Савуља и проучава живот, обичаје, привреду и кљаженовот народа у том делу Србије. Учествоју на конгресима фолклориста у земљи и иностранству, рефе ринући и коментаришући излагању научну грађу. Објављује написе о партизанским песмама. Сарађује с Народним музејом у Лесковцу, објављујући радове у Лесковачком зборнику, Српској академији наука и умеи, такође објавио је његове радове, а припрема издања и других његових дела.

Драгутин М. Ђорђевић је истински културни подвикник, па је, поред ОКТОБАРСКЕ НАГРАДЕ ЛЕСКОВИЦА, заслужено постао и добитник ВУКОВЕ НАГРАДЕ. Јубиларни, двадесет пет ДРАГАЧЕВСКИ САБОР НАРОДНИХ ТРУБАЧА права је прилика да се Драгутину М. Ђорђевићу упути најтоплија честитка.

Д. Ј.

ОСЛОБОДИТЕ СЕБЕ И НАРОДНОСЛОБОДИТЕ

Почетком маја одржан је у Чакочу МАЈСКИ МУЗИЧКИ МЕМОРИЈАЛ „ДОСИП СЛАВЕНСКИ“ Зарегачки лист „Вјесник“ организовао је, тим поводом, скупу истакнутих југословенских музичких уметника, музиколога и друштвених радника. Тема скупа била је: **НОВ И МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО**. Има то пезе и са **САБОРОМ НАРОДНИХ ТРУБАЧА**.

Велики је број летних песама насталих у борби народнослободилачкој борби Југославине. Иама су ови песмови устанички, ратни и револуционарни догађаји и њихови учесници. Речи за те песме саставили су непознати народни умотворци или песничко-партизани. Мелодије песама су, такође, израз непознатог народог певача или познатог музичара-борца. Песма има тих песама имају самостојност стихова и мелодије. А има и таквих где су се постоећим мелодијама револуционарних песама (наших или иностраних) додавали стихови са садржајима из НОВ. Тако

су и неким познатим народним мелодијама само дописани савремени текстови. Неки југословенски партизани, зато, имају самостојне или позимљене мелодије. Било како било, делове распоређено богатом ризницом песама НОВ, које су по завршетку другог светског рата, услишним обрадама за група музичка извођена, знатно добиле и певају и нестрљивости. У радио-телевизијским установама чувају се снимци партизанских песама, у извршеном револуционарним извођеном групе певача, дуета и солиста уз првату народног оркестра и других ин-

струменталних састава. Такавни фондонима распоређују: Радио Скопље, Радио Загреб, Радио Дубљана, Радио Титograd, Радио Сарајево и Радио Београд.

Међутим, данас се те песме чују са радио станица само у изузетним приликама, о прославима неких догађаја из НОВ. Уредници су их, као по договору, извођили на страну. Стрпани их у резервате. Придете их се, дакле, у пригодним тренуцима. Судећи по томе, могло би се поставити питање: није ли југословенска народнослободилачка борба и револуција била, само, пригода. Учесници „округлог стола“ у Чакочу то су једногласно одбацили. Јер, рекше, ако је у ослободилачкој борби народа Југославине за слободу пало 1.700.000 живота — да би израсла армија са око 800.000 најсавременје наоружаних чувара граница и безбедности СФРЈ — да то није пригода. А то, опет, повлачи и питање: зашто су радио и телевизијски емисије установе широм отвориле врата само „поножком појасу“ (периодична песма) текстуалног, мелодијског и извођачког примитивизма — и дилегантском (аматерском) окупационо-савременом емисионо-Емитоване партизанске песме, у извођеном групе „Ладарице“, групе „Шумадија“, Словенског окрета, мушке певачке групе Радио Скопље и других ансамбала — за сваку да се нађе у редовним програмима.

КАКО СЕ ОСЕЉА НА ДРАГАЧЕВОМ САБОРУ ТРУБАЧА

ТРУБАЧА

УВЕК СЕ ИЗЉУБЉЕМ...

Навика је једна мука а онда сто мука — каже наш народ. У ову народну изреку уверим се увек када, између сабора драгачевских трубача, дођем у Гучу. Пошто сам био на свим саборима, од првог, када је за прву трубу Драгачево проглашен сада већ покојни Десимир Порињич из Горачина, до последњег, навиком сам се да једва пролазим улицама ове „престоне“ трубаца од миштова света, па се не свакимам када тог народа нема на улицама другог тима, обичним данима. Тада се увек и сетим оне приче како је железничар, навикнут да пише карте док му се поз, калена, застество од лете код куће да му дрмају сто док он буде писано писмо, јер му је држеније било немогуће дог навице.

Шта ме увек привлачило да дођем на Драгачевски сабор трубаца и да не пропустим (ама баш) најлепше! Није ли то била професионална номинирска радозалост или и нешто још јаче, још снажније, привлачило? Да, најчак и најлепше је присуствовати свечаном отварању Сабора када се прогласи зорнице крај реке Белине, на оној јужној пољани, одјесне песма „Са Овчара и Каблара“ из две стотине труба и када се, олозо са брада, проломе прилике, па се, речеко би човек, затресе земља. Тај тренутак вреди доживети. Он је толико снажан да човеку, неосетно, побу сузе низ лице. Тог узбуђења, додуше, има и у најмањег трубаца из оне крајеве — како каже, који оркестар нева кроз трубу неку своју песму, марш или что. Како се зачује звук трубе, постанува, нем осети мелодију, и сам почиње, онако за себе, и у себи да

и сам учествује у песми. Тако трубаца, излаже из човека та осећања и симпатије за песму, „напоне“ га да се само у оној учествује и да је поштује.

Вреда је, нема сумње, одморити очи и на бројним изложбама у учионицама основне школе, или у Парку, затим посматрати стару драгачевску свадбу, па оним гране шатре, пролазице су певају, саслушати песмине како се, од сабора до сабора, труде да својим стихом узбуде постинце, да их усаде у душу публике. У томе, помажу вредни Драгачеви, и њима и другим писцима, јер се труде да за сваки сабор припреме, и објаве, нову књигу, остављају ноћ и свегао траг изе снаке ове манифестације.

А тек како је последњег дана Драгачевског сабора када се, под неком патром, најчешће „Под липом“, исходе победни да забављају оне који су их оцењивали и оне који су о њима највише писали? Какви су то доживљаји када се „изређа“ на десетине народних и старих традилних песама, на се, тако, захваљујући Драгачевском сабору, отпреу од заборана многе мелодије: кола, маршени, корчанице...

Посељаци се увек обрадује кад у Драгачеву види, или чује, изређују да сабора, нови објект, захваљујући њему, проширену окост куће победни да забављају оне који су их оцењивали и оне који су о њима највише писали? Какви су то доживљаји када се „изређа“ на десетине народних и старих традилних песама, на се, тако, захваљујући Драгачевском сабору, отпреу од заборана многе мелодије: кола, маршени, корчанице...

Милан ЂОКОВИЋ

Пред музејом илдробника и крајпштана

УВЕК ЗАЈЕДНО

Данас у души биа и рабост не могу да скријем. Данас сам у свакој уоли, планини, реци, њави... Данас у души имама најсавременји пријем, за пале борце, да који су живи.

Сви ће да содиу у горни крај за сто иронци. Са Савом, Мустаром, Фрањом, Ложом, данас се ођржим.

Такув своестно приређиве жеми. Такув стеге ја хоћу да слажим.

Када дођу горно и сечано под ратном опремом, срце ће им прво шљиви да одсвира. Ја ћу, он их грла и љуби, онако под шлемом, те коваче среће и опта мира.

Причаљу им о наставку њихове трасе. Кого су нико фабрике иде су некада трасе пале, а њихови љавови паркови и ривце им красе, и њихове речи пре нас и каде.

Данас у души имама најсавременји пријем. Такув стеге може само друа да прима. Данас највећу здравцићу јема, за пале борце, којих увек има.

Михаило ТУТОВИЋ

Радоств победника

ВОЛИМ ТЕ, ДРАГАЧЕВО (ОДАЈКА)

Изујтра кад те пољавола док се малта бело ачје из поточе буде уселити врхови брва залује неке оврајалии пас до љави поножком ракованцију закључи токмови волаујке запреде кола крчајани долази смена кафејаве истерују последње коњаре пијане казанје потпујачу патру када почињу краве да мужу осејати вољам те, Драгачево.

Вољам те увече док се пред сумрак заглупило и навијено заговати у лавитијело и арком бојом шума и пропљанка уморо док ове блеје за јањавија одваја сва реба љавеница када се сјидијате рађају ти, ти се спремаи за страве.

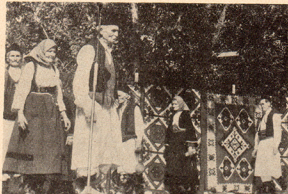
Вољам те у пролеће када си наплетло расипетијати од шаренике и бежа када се разбранио раширено расплетано режувати

Петра Р. РАДОЈКОВ

И зима је у Драгачеву лепа

ПРВА НАГРАДА НА КОНКУРСУ ДРУГОГ ПРОГРАМА РАДИО БЕОГРАДА, МАРТА 1985.

Коло старца и старца на сабору 1961. године

Идем тамо само да је видим. Онда мирноје слушаћу трубе, водим коло, пењем се на столице, китим сви-

ДАЉИНА

О како си лепа даљина
Мамини ме, ланина
у твоја просторна црста
да вечито с тобом дружиш,
да ти кукаш, у бескрајности
границе ме и тачности,
облудом спошних
оазиса се, оазиса
звезданих кољана
чаробних путевана
испод снега, изнад тора,
преко вода, Бача, сејма
вештако сече хвалта,
стеже, авезе,
сичичко време.

Образ Л. ВАСИЉЕВИЋ

Редован сам посетилац Сабора драгачевских труба-ча у Гучи. Целе године чекам крај августа, према ка-да „део свег“ дође у Гучу, на празник трубе. Пробајла је се тактовима уз реку Јуци, како бих дошао до саборишта, златне трубе, и како прилазеће, зарекао сам се да ку у ону симпатичну варошину дођи уред зима. И, то ове зиме поштук у загрљај драгог ми предаста.

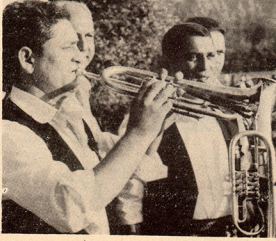
дубровачку а обуку труску ниошну. Када је ојавена дјевојка Још и твојдела, испра-де се од њих, склизе свој појас и објесн се о малу једну грану. По лицеју Гужански планина доби име Језица.

Стрпох у Гучу, драгачев-ску лепошну — престоницу трубе, посетићину ткала... Иако ме нису дочекале трубе, њихов звук мирнаше у свакој честини чистог ваздуха, капи бистре реке Врблице, у радосном сјају ошну домаћина. Тетка Гина ме увек шеретски пита: „Кад ћеш да се жениш?“ „Нећу, тетка Гино, нема ко пуше да думпује уз тру-

Никада нећу преживити што раније нисам упознао овај крај, ризинцу културног блага и твојана госто-љубља. Но, веруј сам Драгачеву већ скоро осам година. Овде пролазим најлепше тренутке живота — момковања. Шала и смех овог веселог народа не престаје у аутобусу. Пожељек да мало занирим у богату прошлост Језице, најлепше планине у Драгачеву, и виделе ме све чебарине, бела стада на зеленим пропацима, чух песму и фруале зови, где, зурно пробоше славно чте гитатозна, са Богданом Капеланом на че-лу.

Са леве стране пута поздравно ме носини коопли-таш, споменик војнику Сло-бодану трубуцу, момку. На споменику је нацртана труба, пушка и ивет. И тако он одолева пренети и при-ча причу своје младоети, вечите. Одувек се Драгачев-ци храбро борине за сло-боду значајна ружном ота-ренио, како то они знају рећи. Некада је труба син-рала зурни то би лависе свирала: слободу, љубав, некољољубе. Што сам бли-же Гучи, све боље чујем глас журит лепошине — тоу ба. Свирају вечност: од Гу-че до незaborава — од не-зaborава до Гуче.

Жипонина драгачевска села развијају данас сеоски

Екрем Музумтини

бе“, одговарам ја, увек кад се видиш.

Омак поштук да поздравим професора Стрпидја, директора Дома културе у Гучи. Селимо у његовој кан-целарији, пијемо ракију из тештије и причамо до миле воље о богатству фолклора овог краја, о стврим народним песмама, које профе-сор вредно чува у забораву. Динимо се меморији ба-ба Кате Илић из села Грча. Она памти све песме, чак и сама компоиује. Сећам се умрлик трубаца и питамо се да ли и на „оном сиду“ свирају свабае и верадије, игране и компоиана, раз-и истрапаје у војску... Раз-гледамо богату библиотеку и радоне самоуких сликара и вајара Драгачева. Профе-сор са љубављу прича о свом дубровцу и стилтама, позива ме да сутрадан дођем на про-моцију књиге о Ранку Тра-сићу, народном трибуцу. Прихватио сам позив, али, сутрадан закасних. Велико је, ломно, Драгачево. Желео сам да стигнем и да скицајам терена, и до Лучана и до својих пријатеља у селу Лис, и до моје сесте Зо-ре, у Ротачу — на ручак.

раче и славим Драгачево... Нека своја дође у овај крај. Можда сваког чека нећа Језица.

Овде је и зима лепа.

Томислав ДЕНИЋ, село Жучица код СОКОБАЊЕ

И.А.

Аутобусу чачанског „Ауто-превоза“ бретако је под те-ром веселих Драгачевана. Тесан пут крикуако је кроз леситеру планину Језицу, чија је снежна хаљина више личила на скопушну Гучу украициу белом де-јамантима. Увектада и залев-на шума делује застрашу-јуће, а ипак лепо... Нека-сланају нити ишеде да пес-мом оведеле хладну белину, само горски цин — ветар прича легенду о Језици:

СУЗЕ ЗЛАТНЕ ТРУБЕ

Устајте из заборава испавине наоде,
уците се, сурбоним избрисици сноио.
Свађате у Гучу драгачевске асаде,
Златна трубо, све на сабори зно!

Веселимо данас све тире на свету
и све беле сузе ишо оч родине,
мододје се још једном сусрету
с девојкама што коло вооиде.

Заборава, коловоно, љубава издубљени,
закити трубаца, меча труба чини,
не лакају и чрну косу реси неге,
не кради поладе што у твојој бици.

И трубац је волео једну диниу жену
милаво нежно као трубу своју
а сад оплаче љубав издубљени,
суза с трубаце дрине златну боју.

Помозите саборани, трубацоу без среће
опозелите нису украдици љубу,
јер он фруцу жету заподати неће,
прославите Гучу, позлатите трубу.

Тома Денић

„Причали дубровачки трго-нини труског пашу у Сара-јевају како су у Гржици ви-дети прелету дубровачко-Јез-линцу: високу, танконицу, црнооку и црнооку. Паша омак у Гржицу поишае сво-је људе претринуе у дуб-ровчане. Наћу они Језицу. На пренару је узхватне и по-ноуку пашин. На језици пла-нини закончае. Ту скину

турнама. У организацији „Путника“ — Београд и го-тепа „Златна труба“ — Гу-чела „дубровачки непатворене прираде могу боравити у селима: Каопа, Вича, Мила-товини, Доњи Дубић... А нисам паре не могу па-рати ракију из лампека, свадраски купусе, кајмак, печеник, вештече госто-љубних домаћина.

ВЕКОВЕЧЕЊЕ

ДОВРОСАВУ РАДОВАНОВИЋУ — ДОЛУ

Без очјију
које леже ископане
на праничавом љачинском путу
развиједјини проросту итробу
која је ласкала у прашини
обавојавија и сврти коју је
кисне покорила
свакојо нечајнију моју
измачицу прилику...

А! тихо из авон
посадритих тонаоа
каји мичиштење моје сазнају
дрине моје да учине великим.
Пресе су зоре у
забрају стале
сина је издала —
ако тело клаоце?

Уари без очјију
видици су слети и неодољени
вечност је лепа
скришени у ову мојих
сретних саитања!

X X X X X

Наша крв је црвена
сузид и снагом матољана
слана и преча набујана кри
крв љавине и наше љавности.
Не треба нам гроб
у меча неће свети да нас ставе
за нас се не ложе ископати нова —
из нашег гроба —
српине је да плаше!

Јован РАДОВИЋ КОРДА

ЧУПРАШИ

Руже, орошене ривеником анином. Орошене старом рачицом.

Влажене јесне позлавер на сваобу, Радоост изордани чара: „Еј, која била-срећна била, ни прва, ни последња!“ Празарењем грављ чупра, сеатовске букајце: „Еј, која би се сеја сивловала!“ Чупра, чупра! Успрљ дубина, и струј радост.

Само, нико да се сету чупрања. Дрвомак, Мајстора златних руку, и нико да ни назраво. Ни сватови, ни свадбени. Ни лобори, ни потребари. Ни њанма знањ, ни самовату, ни имену.

А чупра: од руке до руке, од јесе до јесе. Загрљај хорштата и сузе поточне.

Чупраши — големи мајстори. Букајцима за своја и тврба срца. За зраваље, за своје и туђе срце. „За зраваље свих који се бољу моле и отаџбини граде, за зраваље и оних који се бољу не моле, а отаџбину воле.“

Чупраши — големи мајстори. Ами, тодем зборава и за њихова имена! Можда би се и последњи друштво и неки од и љеновог струја Драгољуб Д. Јовашевић, музичком из Чачка, не помину Коста

Чупраша из Дугаловића. А тај Коста, био је историограф Константин Ковачевић (1886—1964). О њему каже др Никола Ковачевић, лекар из Лрчана:

— Мој дедо Косто био је најпознатији чупраш и

Др Никола Ковачевић: „Мој дедо Косто чупраш“

Ковачевићима, у Дугаловићима. Имао је надахта према занимању — Чупраши. Знат је, саморучно научио од оца Владимира, авана Ввајко, који је умро преф друге светске рат. Пре Ввајко чупра је градио мезов стрци Степан. Овај Степан, пореклом Херцеговац, имао је лепотину сивома, али ниједан од њих није желео да гради чупра. Ввајко је волео струјку, направу лампови које је објелено дрво за чупра. Дрво лежано. Врбов одозлемак. Дрво — лако за ношење.

Син Ковачевић си чупра градио од једног комада дрвета, с тим што је заговрете аршино са стране. Тако су настајале чупрае „дугаловке“, Негребарине. Са челоа у облику мезова Косто чупраш је црквеном бојом правео на својој два концентрична круга. Запичицу чупра наметано је лојом. Растопљеним лојем: и споља, и изнутра.

Мајстор Косто ствао је да уради две чупра за дан. Од једног до три литра. Највећа му је, колико се зна, мола да прили пет литара вина или ракије. Продавао их је код своје куће, напушеног пића. Доказали смо, велики, севаци из суседних насеља, серахали Старавлази си кирице до их куће, на предвији и свом крају. „За своју дуњу“ чупраши Косто је градио и необичне

Чупра Коста Чупраша

чупра. Неправилно објавио: као боца као орт. Понастод орвета на насавишвала. — Пред смрт — каже урчк, чаше путање, чупале, је изискава. Градио је гачке рабоје, са кошти побочниа традицима. И предламе. И пресладе. И врегна. И вртала. И четке. Прво је и конопе. Говорило се: Што ошмак види, ривана изради.

— Никола се није хвалио својим умењем — каже урчк. Био је повичен у себе, авома скроман, а пред смрт — прави аскети. Сврху Коста Чупраша нестало је чупраша и Драгачева. Више се и не зна када се овде зачело ово умење. Ни ко су били истакнути чупраши, мајстори дрвомак...

Др Никола Ковачевић чина Костово ривовоштин. Напомиње да је Чупраши градио и окарине, за себе. Био је и пијтер, и ковац: глав на свој руковој сав је изискава. Градио је гачке рабоје, са кошти побочниа традицима. И предламе. И пресладе. И врегна. И вртала. И четке. Прво је и конопе. Говорило се: Што ошмак види, ривана изради.

Остало су чупра. О остале здравце: „Донајине и мој брате, стари свате, сви сватови и свадбени, сви обадрани и позвани ја, стари кџи ове кџије, чиним старог ривно авина нездрављиво сада свате.“ Остале чупра, здравце и песме: „Еј, која би се сеја сивловала!“

Умењак Косто чупраш. У школи није имао, а био је писмен. Пред смрт научио је и латинично писмо. Чупра је престао да гради 1938. године. Тада је, напме, сламио ноћу како је покретала „струјку“.

Уз здравце и авине песме, и зато — није полен Коста Чупраша и свих не-знаних чупраша што су замрсли у мајнда време-на.

Радован М. МАРИНКОВИЋ

НОВЕ КЊИГЕ О ДРАГАЧЕВУ

Читанка народног живота

РАДОВАН М. МАРИНКОВИЋ, ДРАГАЧЕВСКИ ЗАНАТИ И ЗАНИМАЊА МЕЂУОБЛИШТИНСКИ ИСТОРИСКИ АРХИВ, ЧАЧАК, 1985

Ако се пре пет година Радован М. Маринковић само јавио књижевник СТАРИ ДРАГАЧЕВСКИ ЗАНАТИ И ЗАНИМАЊА, онда се — знатније проширење траје, допном података, новим приложима и новим изразима — историјско као аутор књиге који ће имати значајна савиња који се бољу бавили проучавања Драгачева. Ако је писац раније био више склоан да о драгачевски занатима и занимањима простира писмених издашност, сада је мезов текст највећем створачком грађом и крџат поодашма, без којих се не може ни замислити књига етнологијом профили. А Маринковићово дело, по својој композицији, прилади, првенствено, тој врсти литературе.

У овој књизи, као на олану, обдаскани су драгачевски земљоделци, водочари, свиџе, бодуџе, ткаље и везаље, ваљари и ковачи, мезари и бунариџе, вуњариши и чупраши, рабаџије и опачари, крџчари и коваџи, певачи и брџујари, и неспојари, арџчари и вобари, црнорици и мезови, паменџици и народни престојаници. Ту је читаво слај посемјика и баваџија, муџириши и закољачари, авешких и споредних, припадних и омавољованих заначиња. Ту је чудан сврт најчубијих краја Србије. Онај, прохујали, и овај, дашачки.

Радован М. Маринковић се у овој књизи јавља новим начином посматрања и описивања предузетљивих и обадарних жена и људи Драгачева. Грађа о њима, обрџујачи, крајчици, прџачи, ставља непроцањан прилог проучавања етнологије и социологије баштине Драгачева.

Новинар и књижевник, одличан радник и фолклориста, умењак и народни човек, истраживач и летописца — Радован М. Маринковић у овој књизи муџу предриг својих свезина о самочику динамичнају риву и друш, на как их прибављеном омотуџавајући ма да их упознати у свој мезовој наивности и отпородности. А сви они, ипак, исти у бесподобној борби са парчетом теропрорности хабе (некој) или бодџе старорџа (домак).

Маринковићева књига ДРАГАЧЕВСКИ ЗАНАТИ И ЗАНИМАЊА има, поред осталог, и лексичку вредност. Приложени речњак може познатих рџи и израза прџаји је риводко нових пољовиа о стариа стварица, архичичка изразима и проинџиџијализмама. Осим тога, Маринковић је своју књигу употрично сапрвиром научног апаратуриџа, омотуџуџуџу корисницама да им то послужа и као путоказ у нове пределе етнографџе, етнологије и социологије.

Књига ДРАГАЧЕВСКИ ЗАНАТИ И ЗАНИМАЊА блиска је и широкао крџу читалаца. Таквих књига мезој није доста. Ово Маринковићева књига, обрџен свџ, заслужује да се читалима и поверење издавача, а меза садржина чини јој најбољу препоруку.

Драгољуб Д. ЈОВАНЕВИЋ

Предлажа, рад Коста Чупраша

Титови саборци

ЗАБЕЛЕЖИЛИ: НИКА СТОЈИЋ И РАДОВАН М. МАРИНКОВИЋ

На познатим драгачевским гробљима, војнички шкртним речима, епитафи сведоче погинуће бораца Драгачевског батаљона Чачанског НОП одреда „Др Драгиша Мишовић“ од 1941. до 1944. године, али и њихових мањих другова који су у јединицама Народноослободилачке војске Угосталиште учествовали, пре четири деценије у борбама за коначно ослобођење наше земље. Ти епитафи, историја у камену узрезана, сведоче слободарство, коме се као трајном извору надахуна за нове победе непрестано враћамо.

Овим приказаним епитафима сведоче са смененима партизана и бораца НОВЈ у тежини да подстакнемо и друге да их побележе и сачувају.

МИЛАН ПЕТРОВИЋ, рођен 1902. члан КПЈ, убијан од фашистички окупатора 27. VIII 1941. године.

Грачи

НИКОЛИЋ ЕЛАГОЈЕ преобраћар, члан КПЈ од 1940. рођен 8. фебруара 1919. погину 11. октобра 1941. Спомен подиже отац Ника.

Губерници

СТЕВАН РАДОСАВЧЕВИЋ из Грачиња познати 19. год. а као војник народноослободилачког покрета стрељан је од стране Немца у Ваљеву 1941. г. Бог да му душу прости.

Грачиња-Черношате

ДАВИДОВИЋ ДАВИД син покој. Драгомира и Станоје из Грачиња познате и народној борби 21. XI 1941. г. у Гучи 16. година у Гучи. Био је сарањен. Овај му спомен радио и сподобише брат Љубичко.

Грачиња — Крст

АНДРИЈА ГЛАВОЊИЋ из Грачиња, рођен 1921. године као преобраћар за ослобођење земље од фашистичке окупације и класично непријатељско познати је од стране издајника нашег народа 1942. Његов живот био је испуњен партизанским и непријатељским обичајима и живот до борећи се за велику идеалу радног човечанства...

Грачиња — Зимињско гробље

БОЖИДАР син Милица Турковић борац партизанског одреда учествовао у борби против окупатора 1941. год. Пожарица 21. год. а познате у селу Добош Јесеи 20 — XII 1943. год. Јер није стео братско-убијачки рат. Овде је сахрањен...

Грачиња — Драгица

ДРАГОМИР МАРКОВИЋ из Д. Дубца познати члан БЗ, год. као познати борећи се против Немца код Крајугине 23. новембра 1944. год. као преобраћар. Слава му...

Доњи Дубац

РАДОЈКО МАРКОВИЋ, рођен 1920. г. а познате од непријатеља четничка као симпатизер КПЈ 1944. г. у Милошевићима, у турској Драгачеви.

Брат ДРАГОСЛАВ, рођен 1928. г. а као олашцини радници на антици народноослободилачке борбе разболео се као скојевац и умро 1946. г...

Доњи

о.к.

БОРБЕ, син Тома Зечевића из Живце војник 3 чете 3 батаљона 3 дивизије 9 Бригаде који познате борећи се против Немца 3 маја 1945 год. на положају саво Заграчи Забробички Карловици. Тамо је сарањен...

Грачиња — Сурдулића

Овде је сахрањен МИЛОМИР С. РИСТИЋ рођен 13. X 1919. г. у Церови, а као милиционер познате у борби новембе, 1945 г. у селу Вичи на положају Јањана Угарције против остатка домаћих издајника...

Церова

ЖИВОЈИН ПОПОВИЋ из Грачиња познати 20 г. а познате 23. априла 1945 г. борећи се против Немца на положају Босанска Крупа и овде је сарањен. Бог да му душу прости. Спомен му сподобише отац Марко, мајка Радојка и браћа Драгиша и Мијалица.

Грачиња — Сјенице

ЖИВОТА ДМИТРИЋ рођен 1910. Г. а познате 14 —XI— 1941 г. од окупатора и домаћих издајника у Лиси на Венчу Славје му Спомен подиже мужу и себи за живота Радослава и син Томислав

Котража — Пузе

МИЛОМИР МИЛИВОЈЕВИЋ поручник ЈНА познати 23 Г. а уцаре 19. V 1945 г.

Спомен подиже родитељи Драгољуб и Радојка и браћа Милорад, Душан и Преобра

Пшаник — Титва

Ој пругиче млади роде ти не желим велику славу овај спомен прочитати

БОРИСАВА сина Доброслава и Иване Јововића из Лисе рођен 17 — 9 — 1926. год. А познате 6 — II. 1945. год. у Хрватској у Карловцу. Познате од немачког шашмена. Његово је тело депонирано и сахрањено овде.

Бог да му душу прости
Слава му

Спомен подиже ожаљаштена мајка Ивана брат Драгоје сина Живка и сестра Дринка и савеница Настасија

Лиса — Вратоне

ДМИТАР МИЛЕТИЋ из Виче познати 21 год. а познате као бобар борац борећи се против Немца код Устаци селу Орљово 8 септембра 1944 год

Тамо је сарањено тело и младоас а то је браћо велика жалос Бог да му душу прости
Спомен му подиже браћа Љубичко, Радослава, мајка Јелисави, син Младен

Овај спомен уздари на гробу сестре Ивце.

Вича — Мирковица

РАДИША С. НОВАКОВИЋ учитељ познате 36 год. погинуо 4. XI 1941. год.
Спомен подиже мајка ВИНКА

Гуча, Грогичица

ПЛАЗИНИЋИ Драгичин стар 60 г. Невољко ст. 20 г. Газодин стар 18 г. Видоје 20 г.

Јурице Милшевић

МИЛЕТИЋИ Газодин стар 49 г. Вучкић стар 40 г. Добросав ст. 38 г.

Забелешки познате као менине жртве од немца оккупатора 18. X. 1942 г. на праћу доловине браћеви име и славу и слободу отаџбине

Спомен подиже јурица робиња Плазине Станка, Вранко, Раде, Драгиња Милшевић Јела
Милетићи Света, Грозда и Миља (Стрељани као татици)

Котража — Пузе

ВУКСАН једини син Доброслава и познате Јелице Радовић из Г. Дубца познати часно 17 г. Паде и свој менини живот одао од рачије Бузара. Проказа из Ружа Радовић 3. марта 1943.

и славу као члети и зори сестри се иде су мају добу

Због невоље немоје кестеје
више воле се повратити међу на гробу ми заплете славу

Горњи Дубац — Заједница

У овом хладном гробу погинула тело **МИЛИЦА ДМИТРОВИЋ** из Гуче као 17 г. менине доду Животи и својка 25. г. познате 26. септем. 1941. Г. у Чучку од Непријатеља
Бог даму душу прости

МИЛОРАД ДМИТРОВИЋ познати 34 год. познате у Краљеву 14. Окт. 1941. год. од Непријатеља

Бог даму душу прости
Овај Спомен подиже Миља Браћа Драгиња Јерејиња и Момир

Гуча, крај школе

ОБРАД син Ђорџа и Перке Миленковића из Лисе. Борач 3 чете II Батаљона II Пролетерске Бригаде познати 18 год. А познате од немца 16. марта 1945. г. у Сремју селу Комацинци. Тамо је и сарањен

Слава њим борњу који јесе борњу за ослобођење свога народа

Спомен му подиже тата Ђорџа и мајка Перка и браћа Веселин, Миломир, Милош и Саво

ЛУКЕ — крајпуташ

Спомен. **МИЛОЈКО ШУЛУГУБИЋ** рођ. 10. IV 1925. Г. у Лиси, борац I бат. П бригаде П пролетерске дивизије ЈНА против фашизма, од ратних напора на Сремског фронту разболео се и умро 3. VIII 1945. г. у болници у Београду

Вечна му слава и хвала
Спомен подиже татко ожаљаштени отац Вранисав мајка Ивокија и брат Газодин

ЛИСА — Шуљбурге